

ความผูกพันต่อพรรคการเมือง
: ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจนครบาล
กับความผูกพันต่อพรรคประชาธิปัตย์

พันตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-577-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1681Y4A8

PARTY IDENTIFICATION : A CASE STUDY OF PARTY IDENTIFICATION OF
METROPOLITAN POLICE TO THE THAI CITIZEN PARTY

Pol.Maj.Suraphong Chaijant

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-577-3

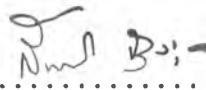
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผูกพันต่อพรรคการเมือง : ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจ
กองบัญชาการตำรวจนครบาล กับความผูกพันต่อพรรคประชาชนไทย

โดย พันตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์

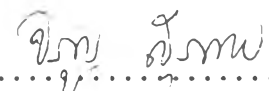
ภาควิชา การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

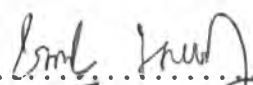
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุณ สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประยัด หงษ์ทองคำ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ผู้ประพันธ์ : ชัยจันทร์ : ความผูกพันต่อพรรคการเมือง ศึกษากรณีข้าราชการตำรวจในสังกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล กับ ความผูกพันต่อพรรคประชากรไทย

(PARTY IDENTIFICATION : A CASE STUDY OF PARTY IDENTIFICATION OF METROPOLITAN POLICE TO THE THAI CITIZEN PARTY)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 123 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาพัฒนาการ และลักษณะแบบแผนของความผูกพัน ของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ต่อพรรคประชากรไทย โดยได้ทำการสอบถามจาก ข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 740 คน ในช่วงเดือนมกราคม 2538 การศึกษานี้ถือว่ามีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส ระยะเวลารับราชการ ชั้นยศ ที่พักอาศัย ระดับการศึกษา รายได้และฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรอิสระ ที่สนใจศึกษาและความผูกพันที่มีต่อพรรคประชากรไทย เป็นตัวแปรตาม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่นั้น มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน อายุมาก เพศชาย นับถือศาสนาอิสลาม สมรสแล้ว มีระยะเวลารับราชการมาก พักอาศัยที่บ้านหรือห้องเช่า ระดับการศึกษาชั้น ม.6 ลงไป มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง มีแนวโน้มที่มีความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยสูง กล่าวอีกนัย "กลุ่มข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอาวุโส" มีความผูกพันต่อพรรคประชากรไทยสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน

ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพัน ส่วนมากมาจากการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับพรรคและมีความประทับใจต่อพรรค ทั้งตัวหัวหน้าพรรค นโยบาย ยุทธการณ และผู้สมัครในนามพรรค ลักษณะของความผูกพันดังกล่าวนี้ มีความแน่นแฟ้นถึงขั้นการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ พ.ท.ท.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C532090 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD:

: PARTY IDENTIFICATION/METROPOLITAN POLICE/THAI CITIZEN PARTY
SURAPHONG CHAIJANT, POL.MAJ. : PARTY IDENTIFICATION A CASE STUDY
OF PARTY IDENTIFICATION OF METROPOLITAN POLICE TO THE THAI
CITIZEN PARTY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW,
PH.D. 123 pp. ISBN 974-631-577-3

The objective of this research is to investigate the development and patterns of identification of the metropolitan police officers toward the Thai Citizen Party. The data were collected from 740 respondents. Independent variables in this study included such factors as age, sex, religion, marital status, work experience, rank, residency, education level, and economic status. Attitude towards the Thai Citizen Party was considered to be the dependent variable.

The major research findings indicated that socio-economic status of the police officers was significantly related to patterns of identification to the Thai Citizen Party. Specifically, the non-commissioned officers who were old, male, muslim, and married and those who had more work experience, income more than 10,000 baht, moderate economic status, lived in a house or an apartment, and finished high school or below were more likely to identified themselves with the Thai Citizen Party. In other words, "The old-age non-commissioned officers" is an explicitly supporting group to the Thai Citizen Party.

The party identification was found to be the result of exchange of interests with the party and impression towards the party, its leader, policy, ideology, and candidates. Finally, the party identification was characterized as a bounding to participated in activities of the party.

ภาควิชา การปกครอง.....

สาขาวิชา การปกครอง.....

ปีการศึกษา 2537.....

ลายมือชื่อนิติ พ.ท.ท.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

งานการที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยเป็นรูปเล่มขึ้นมาได้ นอกจากที่ผู้เขียนได้เพียรพยายามทุ่มเทสิ่งต่าง ๆ อย่างมากมายแล้ว แต่ในประการสำคัญที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่กรุณาเสียสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้คำปรึกษาเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้งยังให้กำลังใจกับผู้เขียนตลอดมา ทำให้ผู้เขียนมีความมุ่งมั่นจะจนกระทั่งสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นได้ ขอกราบขอบพระคุณ ท่าน ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ด้วยความเมตตาเสมอมา อีกทั้งขอขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ ที่ได้ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการวิจัยและข้อมูลบางประการ

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่าน พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอกรองอธิบดีกรมตำรวจ และผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ในสำนักงานรองอธิบดีกรมตำรวจ ที่ได้ให้การสนับสนุนดูแลผู้เขียนในทุก ๆ ด้าน อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ พันตำรวจเอก ดร.สมชาติ สว่างเนตร ผู้กำกับการ ภาคอาชญาวิทยาและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนวิชาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งได้เสียสละเวลาคอยให้คำปรึกษาเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้งยังให้กำลังใจกับผู้เขียนมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ พันตำรวจตรี อภิชาติ เพชรประสิทธิ์ และเพื่อน ๆ รุ่น 3 ทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้กำลังใจกับผู้เขียนด้วยดีตลอดมา

และขอขอบคุณผู้มีอาจกล่าวนามได้ทั้งหมด ผู้เขียนขอระลึกถึงความช่วยเหลือของปียมิตรเหล่านี้ ไว้ตลอดไป

เหนือสิ่งอื่นใดแล้ว ผู้เขียนขอมอบคุณค่าที่อาจมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แด่บิดาและมารดา ผู้ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น กำลังใจ และทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูกด้วยดีตลอดมา

พันตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์

เมษายน 2538

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่ 1	
บทนำ	1
สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	7
สมมติฐานการศึกษา	7
ขอบเขตการศึกษา	8
วิธีการศึกษา	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
แนวการดำเนินเรื่อง	10
บทที่ 2	
ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายพรรคการเมือง	12
ความหมายของความผูกพัน (identification)	13
ความผูกพันต่อพรรคการเมือง	14
พัฒนาการแห่งความผูกพันต่อพรรคการเมือง	20
เหตุแห่งความผูกพันต่อพรรคการเมือง	24
อุดมการณ์	25
อุดมการณ์ทางการเมือง	25
อุดมการณ์ทางการเมืองกับพรรคการเมือง	27
นโยบายพรรคการเมือง	30
ผู้นำพรรคการเมือง	31
ลักษณะแห่งความผูกพันต่อพรรคการเมือง	33
ความผูกพันต่อพรรคการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมือง	34

	หน้า
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง	39
ทฤษฎีแลกเปลี่ยน	42
แนวความคิดความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์-ผู้ใต้อุปถัมภ์	46
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	54
ประชากรวิจัย	54
กลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือการวิจัย	59
การทดสอบแบบสอบถาม	60
เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบแบบสอบถาม	61
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	64
ความประทับใจต่อพรรคการเมือง	64
การกล่อมเกลாதงสังคม	70
การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับพรรคการเมือง	75
ความผูกพันจงรักภักดีต่อพรรคการเมือง	80
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง	85
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	93
สรุปผลการวิจัย	93
ข้อเสนอแนะ	104
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	118
ประวัติผู้เขียน	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงลักษณะทั่วไปของประชากรการวิจัย	57
4.1	แสดงความประทับใจต่อพรรคการเมือง	65
4.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความประทับใจต่อพรรคกับตัวแปรอิสระ	67
4.3	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความประทับใจต่อพรรค	69
4.4	แสดงการกล่อมเกลாதงสังคม	71
4.5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทงสังคมกับตัวแปรอิสระ	72
4.6	วิเคราะห์ความแปรปรวนของการกล่อมเกลาทงสังคม	74
4.7	แสดงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับพรรคการเมือง	76
4.8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับตัวแปรอิสระ	77
4.9	วิเคราะห์ความแปรปรวนของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับพรรค	79
4.10	แสดงความผูกพันจงรักภักดีต่อพรรคการเมือง	80
4.11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันจงรักภักดีต่อพรรคกับตัวแปรอิสระ	82
4.12	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความผูกพันจงรักภักดีต่อพรรค	84
4.13	แสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง	86
4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคกับตัวแปรอิสระ	87
4.15	วิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรค	89
4.16	แสดงเมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรการวิจัยทั้งหมด	90

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
2.1	แสดงความผูกพันของประชาชนกับกลุ่มและพรรคการเมือง	17
2.2	แสดงการเชื่อมโยงระหว่างความผูกพันพรรคกับนโยบายทางการเมือง	19
2.3	แสดงความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์-ผู้ใต้อุปถัมภ์	50

